

Выходитъ во Львовъ що Середы
и Суботы (кромъ рускихъ сантъ) о
4-й годинѣ по полудни.

Редакція и администрація подъ
ч. 15 підъ № Маріїцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ пред-
платниковъ уряджена изъ друкарні
Т. Шевченка (улица Крика Ч. 2 на
1-ймъ поверхѣ).

Нові хусты, посыпки и реклами
належать пересыпать подъ адресою:
редакція и администрація "Дѣло"
ч. 15 підъ № Маріїцкій.

Христосъ воскресъ!

Сей радостный все оживляющій и
воскрешающій спасъ вносятся въ усть
милостіи нашего руского народа, по-
трясасъ своимъ величіемъ гомономъ нашу
Русь страстиотерпцу и вразъ съ весни-
ными лучами соція будить нове житіе,
нові надії, нові бажанія...

Такъ радостныи „Христосъ вос-
кресъ!“ витекло и мы нашихъ П. Т.
Читателей съ щирими желаніями всякого
добра для нашихъ Землякъвъ, съ твер-
дою вѣрою въ воскрешеніе нашои свя-
тои Руси.

И наша Русь по довговѣковій, ино-
гострастной борбѣ здвигается до нового
житія въ доброй надії на победу правды
и воли, за которую вѣкамъ борется нашъ
народъ. А коли пішти вразъ съ новымъ
житіемъ природы нова надія нового
житія ог҃реває наші груди, до сего вос-
кресного спасу лучится нова пѣснь раз-
будженого, хоть еще не воскрешеного
народа руского. Се пѣснь житія нашои
святои Руси. Но чутъємъ нашои криківъ
и недолѣ чуемъ наше житіе, а бажаніемъ
красной долї здвигаемо до воскрешенія
народа. Соединены сердцемъ и со-
единеніемъ устами витаючи десь Воскресенія,
чуемъ якъ сильно, якъ живо и
непоборимо могли быти наша Русь,
коли та згода, та однодушність и та
непокорона вѣра въ ідеи нашои правды
народа. въ ідею нашего житія народ-
ного тревадо злучили и на вѣки скрѣ-
шили илюїи сердца руского народа. Въ
такъ наша найближа цѣль, се наше
найперше бажаніе и найширше желаніе.
А коли грудь о грудь стануть все щирѣ
Русины до народного дѣла, коли рука
и руку сполучатся все наши силы и
народа и вѣсли воскресна веснаніи тѣ-
плою щирого патріотизму ог҃реє нашу
душу, тогдь вразъ радостныи спасъ

Христосъ воскресъ!
заспавши воскресну пѣсню нашои Руси.

ДОПІСИ.

Зъ підъ Калуша. (Въ справѣ фонда
едоно-сиротинського). І. Найголовнѣйшою
справою, яка изъ теперішніхъ поръ наше
духовенство вимає, есть реформа фонда
едоно-сиротинського. Такъ на соборчи-
кахъ, якъ и приватныхъ собранихъ ве-
деть надії симъ предметомъ дуже оживленія
дискусії. Где ни собереть кружики свя-
щенниківъ, только ѿ чутії бесѣди: що
робити съ нашимъ фондомъ, и якъ его
уладити, щоби получити долю нашихъ
ідоноївъ и сиротъ?

И не дивно! Дома ідоноївъ и сиротъ,
се найбільшіша сторона якъ житію на-
шого духовенства. Священикъ мусить
много гори и терпіти перебувати, але все
таки не може и рішатись съ тбою судь-
бою его родини, если не стане священика
якъ живихъ. Пытаюся, якимъ якъ насті
не надрігнеш на саму тадку о тобі, що ста-
лобиши съ жизнью и дітьми, «если бы біль
розвстався съ сиротами?»! Не дивно отже,
тему справа фонда едоно-сиротинського
каждому якъ насті сиєю деснію лежити,—
даже вѣсъ мы такъ горючо нею зай-
маємося.

Жаль только, що результаты тихъ
дискусій не були оголошуваній и не при-
ходили до загальній інформації. Можи
нашими духовенствомъ находиться многі
мужі, величуючись юдіцією, інформо-

Дѣло

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

на цілий рокъ . . 8 зл.
на півъ року . . 4 зл.

на четверть року . . 2 зл.

Предплату належить пересыпать
франко (найлучше поштовымъ пере-
казомъ) до: Администрація час. „Дѣло“.

Оголошенія приймаються по цінѣ
6 кр. а. в. бѣль одною строчкою печаткою.

Рекламація неопечатаній вѣльз-
ть поста.

Рукописи не звертаються толькъ на
попереднє застереженіе.

Подписано число стоить 10 кр. а. в.

стами и практичнимъ ампліумомъ. Беше-
речено повстало якъ ихъ кругахъ не одна
здорова гадка, котра розтолкована и обго-
ворена изъ часописіяхъ могла спрапа фонда
важний прислугти віддати. Но крайній міръ
булави спрапа фонда, котра теперъ на по-
рядку днішній стоять, трохи вищина, —
а тымъ самимъ булави и задача загаль-
ного збору відпоручниківъ деканальнихъ,
котрій 18, 19 и 20 мая має відбутись,
значно улегла.

Я не можу повелівати ани фахо-
вими фінансовими інформаціями, ани до-
шимъ досвѣдомъ; такъ якъ однакожъ
никто якъ способнійшихъ доси не ошався,
хоту я, о сколько се якъ моїхъ силахъ,
надъ спрапою фонда встановитись.

Нѣмъ перейду до обговоренія проекта-
ванія реформы фонда, дамъ напередъ ко-
ротку єго історію відъ початку ажъ дотеперь.

Гадка основанія фонда вдовично-сиро-
тинського повстало єще при конці ми-
нувшої століття. Рускій клиръ, — одержавши
відъ австрійського правительства
постоянну дотацію, бажаю по примѣру
другихъ станови (і. пр. урадниківъ) за-
безпечити такожъ свої осиротілі родини.
Тою спрапою занялася бути горячо тогда-
шній Львівський єпископъ Николай Ско-
родинський и була єси пісно давній до
конці; але передчасна смерть єго
(† 1805), а потому наполеонської війни,
котрій фінансовимъ предпринятіямъ інайдо
не сприяли, перешкодили сему дѣлу. Сира-
па стала дужо незадовідно, якъ поки
не насташъ є Европѣ совершеній спокой.

Велику заслугу около основанія фонда
положилъ митрополитъ Михаїлъ Левиц-
кий. Видчи сумній стає священничес-
кихъ ідовицъ, взяви ѿнъ тое дѣло якъ
свої руки и скликавъ якъ той цѣлі два
синоди дієцезіальний до Львова. На пер-
вому синодѣ, 1820, обговорено истущій
працѣ фонда; а на другому синодѣ, 1821,
постановлено уже остаточно утвореніе фонда
и уложено статутъ.

Головній основи статута въ р. 1821
були слідуючій: Кождый священикъ озна-
чуває єго-року сїамъ після своихъ силъ
и мистку вкладку до фонда; кромъ того
може фонду висилатись добровольнимъ
дарами при случаю промоції на лучший
приходъ або пышній достоїнства, легатами,
и т. п. Вдовицѣ поділено на три класи:
до 1. класу належали ідовицѣ живіхъ съ
своїми мужами 1—10 роківъ, до другон
класи 10—20 роківъ, а до 3. класу зверхъ
20 роківъ. Платно визначене для 1. класу
ідовиць річно 20 зл., для 2. класу
30 зл., а для 3. класу 40 зл. кон. мон.
Сироти хлощі мали побрати 35 зл.
35 кр. до 16 року, а дівчати 18 зл. 30 кр.
кон. мон. до 14 року жити. Виплачата сихъ
запомогъ мала начатися якъ тогдь, коли
є фонду таку висоту осигнути, щоби
є процентій єго могли тії запомоги
роздаватись. Тогда мали далий складки
духовенства устати. Фондомъ мала вис-
илати комісії вибрані синодомъ дієцезі-
альний изъ три роки, и зможена якъ
двохъ деканії, двохъ парохії, одного
секретаря и предсѣдателя іменованого
Митрополитомъ.

Дѣло фонда успівало якъ початку
дуже хороше. На представленіе митрополи-
тиза Левицкого потвердилъ Інвестіръ най-
важливіє рескриптомъ въ дні 1. жовтня
1823 статуты фонда, прймівъ єго підъ
дерзану опішну, а підто паруничі, щоби
ізвѣтити, котрій до основанія того фонда при-
чиняються, ог҃нувшись підъ письмою єго задо-

валеніе. Въ тобі єще роцѣ (1823) поста-
новлено провізоричну комісію, котра
до сїдущого дієцезіального синода дѣла
фонда нести мала. Весь клиръ обніло за-
гальнє одушевленіе; въ всіхъ сторонахъ
шмыли такъ обильній вкладки и легати, —
що уже при конці року 1823 виносивъ
фондъ (при невеликому числѣ тогдашнього
духовенства) 3300 зл. кон. мон.

Але уже по не довгомъ часѣ начали
обніватися відъ послѣдствій доволинихъ
и неозначеній вкладокъ. Многі священ-
ники вносили лиши малі вкладки, а дам-
ше цѣлкомъ перестали давати. Въ р. 1833
не складала третя часть духовенства ни-
чого до фонда. Митрополитъ Левицкій
постановивъ тому на желанія деканатій, щоби
єтъ початку року 1834 кождий
священикъ складавъ на фондъ 2% въ
річного свого доходу; іменно же:

парохъ наукъ латинськихъ 6 зл. к.
м., парохъ наукъ рускихъ 4 зл., парохъ
antiquae educationis 4 зл., капелянъ 3 зл.,
мѣстцевій замѣдатель парохії 4 зл., о-
стїйній замѣдатель парохії 3 зл., мѣст-
цевій замѣдатель капелінії 3 зл., о-
стїйній замѣдатель капелінії 2 зл., сотруд-
никъ 2 зл.

Такъ нова установа забезпечила фон-
домъ около 5000 зл. к. м. постійніхъ
річнихъ вкладокъ. Розподілъ фонда стає
теперь праціальній, такъ що можна
було бодай якъ приближеню егосуної
далішого єго вросту означити. На єфть
то основанію обчислено и зазначено кли-
ризи, що фондъ буде уже въ состоянію
въ р. 1843 половину бтєоткій и вклад-
окъ, а въ р. 1854 вѣсі бтєоткі обернити
на запомоги вдовиць и сиротъ; кромъ
того мали въ р. 1854 вкладки клира цѣл-
комъ устати.

«Та не такъ складося, якъ ждалося.»
Фондъ осигнущи вираздѣ въ р. 1843 ожид-
ану висоту, але зайдли інші обетови-
тельства, котрій давнійшиї надії завели.
Іменно варіло за 10 роківъ єть числомъ
духовенства таожъ и число ідовиць и
сиротъ такъ значно, що половина бтєоткій
и вкладокъ даліко не буда доста-
точною до виплати запомогъ. Комісія
управлюча здержало тому єще якісь
частину виплату. Натомѣсть вишина
въ р. 1845 якъ цѣлі збільшили жерель
фонда дѣл. ординарія приєнь, щоби
священики приходячи въ перемиській діє-
цезіалії сплачували вкладки за вѣсі попередній
роки свого священства; алюмни же, котрі
єть съ салієкими особами женитися, скла-
дали до фонда 100 зл. Ажъ після того
зроблено по желаню и за согласіємъ клира
початокъ до роздавання запомогъ. Въ р.
1846 виплачено якъ фонда, виносачого
тогда 125.852 зл. а. в. єсть першій разъ
ідовиць половину а сиротамъ цѣлі
запомогу означенну статутомъ въ р. 1821.

(Дальше буде.)

Зъ Перемишля. Про науку въ шко-
лѣ Бенедиктиковъ въ Перемишлі памут-
намъ єть достоїнніго жерела. Минувши
середи (21. лют. цвітня), були ученици
семініїї женевської въ 3. класѣ изъ такої
анійї „госпитації.“ Підъ проводомъ у-
чителівъ Ванды Дембовської читано

тамже уступи якъ польською читанки, про-
писаній: Litoš królowej Jadwig. По про-
читаню розгорнулася міжъ дамами
двохъ віковъ широка інтересна бесѣда:
Czegó siemiaty z tego autora polecuj? Уче-

ници отвіяли: Z tego istepu moze my sie
togo polecuzyc, ze powinnismy królowę Ja-
dwigę kochać, ponieważ ona była bardzo
litościcą. — A dlaczego jeszcze powin-
nysmy królowę Jadwigę kochać? Ученици
не уміла відповісти. Oto dlatego, sказала
п-на Ванда, że my jesteśmy Polki, a ona
była naszą królową. Ученици Русинка муз-
ыкала тую отвію, стилізовану черезъ
саму ж учителку, точно повторюти и все
якъ той пісні, що Русинка сказала: my
jesteśmy Polki i t. d. Потому спытала
п-на Ванда другу ученицию Н. К. таможъ
Русинку, czy powinnysmy sie uczyc historii
polskiej? Ученици притакнула. Dla
czego? Ученици відповіли: bo moze my sie
z niej wiele polecuzyc. A dlaczego jeszcze?
Ученици не уміла відповісти. Втогды
знову сама п-на Ванда выстилизовала
відповідь: bo my jesteśmy Polki, a tak jak
Francuzi mają sie uczyc swojej historii,
Niemcy swojej, tak my Polki musimy sie
uczyć historii polskiej. Ученици Русинка
мусыкала єю відповідь знову дословно посто-
рорити и сказати о собѣ, що она єсть Поль-
кою. Въ подобній споєвѣ перепытано
еще бльшь Русинокъ.

Се єуть факти и мы пытаємося та-
перь високихъ школъніхъ властій, що
помогла комисія присланна тутъ недавно
зъ країною ради школы, если такі
п-ни Ванды до сего часу не залишили
свого ремесла и школу уважають за арену
до політическихъ цѣлій и народнихъ ага-
датій? Чи Русинъ никтоже не буде
опікунатись? Чи мозна уже настать въ
школѣ смовати въ него, що біть Поль-
кою?

Въ висланої комисії всі добро-
дziejski и пасзусцілкі не богато собѣ
роблять и говорять голосно, що єпископъ
латинський Гиршлеръ виши комісію
котрій зробить нові протоколы съ
ученицами Rusinkami, и они будуть муз-
ыкали все відкликати, що давнійшиї званили.
Донесено имъ настать уже, якъ въ рада
школьна країна порівняла ихъ за дав-
нійшиї спріки пошарати, и сказали
каждому якъ очі. Soż nam zrobiono? Rzad-
ziano wagau, a dobrodziejskom tylko informa-
cja, jak w szkole mać się zachowywać.
Ото учителки, котрій до сего часу не
розуміли настать того, якъ имъ въ школѣ
поступати! Права школьній мабуть не для
нихъ писаній.

Бесѣда пос. сов. Ковальского
на засѣданнію ради державногъ въ 10. (22) цвітня
с. р. въ справѣ завдання руского язика виклада-
ного на теологічномъ факультетѣ въ Червонцахъ.

(Конецъ.)

Ось мускати слуге письмо учити и
віяснити якъ ізыць бого

дателъ вийти изъ комисії бюджетової розолюцію, котра тепер якъ разъ єсть предметомъ обговоренія. Я тає особою го-
дився зъ токою революцією, але пред-
подають її сформулювані не блоїтъ прави-
тельствомъ погребалью краю. Помилувши
то, що въ той революції появившися на
військові постановлення въ 5 липні 1877,
котрого я не знайшовъ якъ підходу діни-
нину запобігъ, якъ красильщі та держав-
нихъ, і для того що содертані не відно-
ся, а котре єще може складно собі лежити
на правительственній течії, єсть еще
такої революції складно: що ѿ розумінні
їхъ, якою підходомъ вонъ введені, ля-
го та ѿ давнімъ геодезичнимъ училищу
було".

Коли въ від'їхіръ звѣзь було, близине того тутъ не въяснено. Але въ мушу пригадати, що рокунській ака-демікою не бувъ на теологічній фа-культець виключно училишній; члено-такожъ въ рускомуъ замії. Коли отже тутъ не жа въздки про рускій языкъ, то вже мене тое обѣйтіи мусило. При та-кожъ недостаточніїмъ стилізацію рево-люції не што інфію на поглядъ вразливыхъ огорбъ краю. Щобъ отже попон-ти въявленій въ революції погляди въ-киселедати, пошану собї тужежъ рево-люцію въ короткіомъ а іспѣйшомъ сти-лізацію внести. Але перше мушу що-вгадати, що ту надобнія д. 4. марта с. р. бть букинистичного руско-політичного то-варистя „Руска Рада“ петицію, написана въ тѣмъ часъ, коли часички рознесли першу вѣстъ про предезячу, илъ комісії бюджетової ухвалену революцію.

Такі резолюції дуже запеклоють Руспіній — і після моєї думки сенатської справедливості — бо Русини, хотій они из Буковинѣ суть большинством, наразъ побачились узлощаджеными — заутымъ. Хотѣй и не думаюъ въ тога случаю скори-
стать и тутъ основно обговорювати пла-
тильный предметъ въ имению принесомати
въ предметы, изъ якой мѣрѣ и изъ якомъ
явицы мають предподаватися на греко-
вост. акудлтетѣ, але все ток мушу остан-
вати ординиратою, то однако гдадю, шо
отмогають загальному изданю русиной на-
родності, коли замѣсть предложеніемъ вы-
дѣлѧхъ резолюціи, съ котрою и изъ основъ
не годуса, позалю собѣ внести ласійшее
сформуловану резолюцію, потра звучить
(какъ):

Важається ч. к. правительство, щоби на трехъ восточнѣмъ, теологичнѣмъ, «академії» Черніцькихъ «запело румунскій и русскій языки, ико выкладовъ.»

Бесѣда пис. Кудачковскаго

выголовена въ рядъ державной дни 12. (24.) цвѣтия
при разбрзгахъ надъ бюджетомъ школъ серединъ.

Записувались до голосу, щоби паглядя на польсьон ц. к. гімназії Франці-Іосифа во Львові внести резолюцію. Цілью тих розмов було зробити прагненій потребі рускої молодежі школами учащимою до тієї гімназії, а взразомъ хотіть маленький жербъ дати виразъ насади національної рідної мови такожъ и супротивъ Русинівъ. Моя резолюція відірвалася до того, щоби відшанувати ц. к. правительство о безпрекорніхъ зарадженіяхъ, щоби від тієї гімназії во Львові наукі гр. кит. релігії для рускої молодежі була чи-

реть также усилованного гр. кнз. за-
тихита предводителя не въяа теперь, и
какъѣъ посыбаетъ, але иъ въыѣъ русскому.
Если такъ резолюція буде прѣшита и и-
мператоръ просыпты перепедена, то буде-
те пересѣдѣній М. П., що чорѣь тое
уеуное лине дуже маленька частини токъ
великомъ несправедливиости, яку заподозри-
ваю. Русиажъ въ такъїи рагий способѣ
на поля публичного школыннца. Въ цвѣ-
лабѣ Австрии не ма другого народа, въ
котрыемъ бы на поля публичного выхо-
дания таисъ по начашиному обходженои,
такъ привиджено, въ народныхъ праахъ и
интересахъ обидрано и такъ насильство-
вано, яко со дѣвса съ рускимъ народомъ.
Въ Австрии вълише окою 600.000 Ита-
лийцевъ въ предѣѣ маютъ они теперь чо-
тири штѣблъ серединахъ съ итальянскимъ
языкомъ написанными. Мы Русины тво-
рило иъ Австрии народъ майже трип-
тилониый, а въже то стоять спрашъ съ
нашими школами середними? Галичина
правъ съ Краковомъ має въто 22 гимназ-
ией и 6 инѣихъ розынкъ; изъ сего при-
падає на вѣхдну Галичину и Краковъ 8
гимназій, а 14 гимназій припадає на туа
переважно Русинами населену часть Га-
личини съ къ на вѣхдину Галичину;

шкльъ реальныxъ принадле оди на Краскль а 5 иъ вѣхдну Галичину. А хотъ мы Русины, азъ скажю, тѣфимо три-милонову силу иъ вѣхдной Галичинѣ съ дома въ Польши тутъ леди давайціту чистъ населенія становить, хотъ га Галичинѣ вѣтъ нади 1400 народныхъ шкльъ съ русинъ изыкомъ выкладыжъ, а Польши маютъ леди 1200 народныхъ шкльъ съ польскими изыкомъ выкладыжъ, то предѣлъ мимо того шесто 22 гимназий и 6 школъ реальныхъ маюто нешто на шесто лише одну одибоеніку гимназию во Львовѣ съ русинъ изыкомъ выкладыжъ, а ни одной школы реаль-

выкладовыми, а ни одной из них не русской! Въ прочихъ 21 гимназій есть лишь съ польскимъ выкладовыми, наикомъ именно одна во Львовѣ а друга изъ Бродахъ. Такъ отже маютъ Польскіи 8 гимназій изъ західной а 11 гимназій изъ західной Галичинѣ съ выключено польскимъ выкладовыми. Думаю М. П., що при такомъ станѣ рѣтій годѣ що и говорить о народній рѣчищеуправлениі Руцяній на поля школиництва. Але цѣлкомъ дальше. Въ 11 західногалицкихъ гимназіяхъ учатъ еще польского языка яко обовязкового предмету. Такъ отже носить всѣ Руцины, що учащають до тихъ 11 гимназій, учитися польского языка яко обовязкового предмету а то бѣть рѣжицѣ, изъ якіхъ числь належать тихъ ученики до польской або русской народности.

Але не такъ то М. П. дѣлаетъ съ ру-
скимиъ языкамиъ. Въ тыхъ 11 вѣдомога-
лицкихъ гимназіяхъ съ полскимиъ язы-
камиъ выкладочными предполагаютъ русскій
языкъ; лише ико наглядно обозначенный
предметъ изуки и то только въ тѣзъ
случаю, если родичъ дотычашщихъ дѣтей
и науково русского языка освѣдчается. До
сего треба еще додати, что въ тыхъ 11
гимназіяхъ вѣдомой Галичинѣ наука ру-
ского языка удѣлившася лише въ таѣъ зва-
нныхъ закутныхъ годинахъ отъ 11—12
або иль феріальній днѣ въ середу и субботу
по полуодинъ. Если отже руска молодчица
тыхъ гимназій хоче учиться русскаго

изъезда, то есть она въ прибрежнаго до-

польской молодежи гимназийной даже некористно постичеши, бо она мусить учатися еще польского языка ико обози-
кового предмета науки, есть отже тыль-
шееобразъ науками перетяжено. А що
се изъ другой стороны перенажно убога
молодёжь и для того мусить шукати за
приватными лекціями, котрій авычайно
межи 11—12 годиною або половудни въ
середу и суботу припадають, — то оче-
видно теряе она черезъ тохъ такожъ сред-
ства своего удержанія. Бели отже наша по
большей части убога молодёжь хоче знайти
собѣ удержаніе въ приватныхъ лекцій,
то при такихъ обстоятельствахъ не ли-
шася бы ничего иного, икъ съ вакізгъ
сердцемъ зрешилъ необонякою науки ру-
скаго языка.

Такъ чиномъ значиа часть нашей младежки отмужуясь отъ руского языка, пополи отрывався и отъ руской народности, не могутъ выобразоватися твердыи народныи характеры, надъ чимъ изъ интересовъ духовного розио нашего народу тымъ бльше сожалѣніи треба, что польскій языкъ для нашего народа не мае никакого культурнаго значенія.

Ото есть, и. т., искониоротив
представленный образъ языкового и народ-
ного рѣчиоуправленія Русинъть ить гимна-
зійъ на ихъ читомѣй вежай-батькѣющиъ!
Алжѣ не думайте, що такій фантический
статья мнемогого рѣчиоуправленія Русинъть
вѣдь взглядомъ школьництва только не-
давно появленъ. Ни! М. И. том изви-
даніе мною мнемогого рѣчиоуправленія Рус-
инъть вѣдь взглядомъ школьництва, со-
творене и утверждене закономъ красавцемъ
кнѣ ат 22. червня 1867. (Документъ газ-
аконѣтъ, и реєстраціи ч. 13.) Натерпѣ-
того закона узкаяла штуочно сотворенна
изъѣзъ бѣльшѣсть глаціюго сойму а
вѣдь привлечено-сѧ тогдашнаго пранятого
а чужину министра, тешерѣшнаго гра-
Бавета, стажжъ тобис начертъ законожъ.
Коли въ добре поинформованый, то наші
славные-братья Полкии одержали той за-

конц о рѣгионуправлению Русиїбъ въ школынцій ико заплату за тое, что помогли правительству довершити угоду съ другого полюснаго державы.

Якъ бы тамъ ни будо, на всякий случай есть, той законъ цѣлкомъ дополненъмъ до исторіи о національности рѣкоуправленію Русинъ ѿвѣнчанъ въ Галичинѣ въ то именно въ добу конституційной еры въ Австро-Венгрии! Тыльъ красненькій законъ въ 22. терпня 1867. дню Русинъ одноку гимназію съ русинскими наименованиемъ — и то нераѣство только изъ четырехъ наименований классахъ: а тымъсамъ во всѣхъ иныхъ серединыхъ школахъ, котрый, якъ, каже арт. V. закона, по части або изъ цѣлости въ публичныхъ фонданъ удерживаются, заведено наименовать ико наимадовий. Коли жъ той артикуль читаю, то изъ дармо пытлю себе и голову собї ломлю, ика малюбы бути га-*тою якіє* того постановленія? Но, дѣйстиво, для мене то совсѣмъ непонятна рѣчи-нижъ, чиномъ въ обетоительствѣ, что изъ середи школъ цѣлкомъ або по части удер-риуєши въ державныхъ фонданъ, має вы-планити логична конспітості, щобы, кромѣ однай, — во всѣхъ прочихъ серединыхъ школахъ въ рускій частіи Галичини, учено въпольськомъ наимѣ?

О сколько менѣ вѣдомо, то и Русины, такожъ досыть вкладываютъ до державнаго мѣшка. Въ отечѣ хвили не знаю вправданіе отношеніе заходитъ между сколько гостіемъ податку, оплачуваного Русинами а Польскими, але и думаю, что сумма податку бѣтъ Русинамъ мабуть не буде така малоизначна, коли заскити, що Русины при нормальнихъ отношеніяхъ все таки суть іль можности вислати на всійкій случай поважне число народныхъ представителій на основіи дотичащихъ ординаций виборчихъ іль рбжнїхъ тѣла заступничій; коли отже Русины державній тягары такожъ понесуть, то природно такожъ мають право жадати для себе поиного уваглідненїи своихъ жизненныхъ народныхъ интересовъ, науковихъ заведеніяхъ, удержанованихъ зъ средстївъ державныхъ.

Менѣ можутъ въ другой стороны (правицѣ) сен Высокой Палаты закинуть на що властиво жалуются Русины? Для чего они не хотять принятии закона краеваго въ 22 червніи 1867? Въ арт. V. букв. п. тогоже закона, — могацбы менѣ сказать — стоять предѣль, що въ серединыхъ школахъ сть польскими языками выкладовыми могутъ бути заведеній по бѣчь выкладовѣ изъ польскомъ, такоже выклады въ рускому языку. На се М. Г. скажу, что тое законное постановленіе має особеніе значеніе. Коли я ближаше пригланиуся тому постановленію Арт. V., то я бачту ить имѣть таке застереженіе польскихъ интересовъ, що мы, Русины, послѣ того закона николи до своего права дѣлать не можемо. Обговорюваный уступитъ законъ шанскауя передовѣстъ тое, що въ такихъ школахъ серединыхъ, где польский языкъ есть выкладовымъ, рускій выклады можуть бути допущеній только для поодинокихъ предметовъ. Отже же посрединыхъ слобъ закона о рѣгионуправлению и ма и бесѣды, бо въ паралельныхъ классахъ ить гимназіяхъ сть польскимъ языкомъ выкладовыми по руски выкладами буяся только поодинокій предметы. Алеже дальше, рускій выклады начинѣть для поодинокихъ предметовъ науковыхъ, можутъ бути допущеній только на поодинокій дній елучай въ окрема и то еще толькі тогда, коли его захандавитъ родичъ не найменше 25-ехъ учениковъ а изъ додаткову, коли рада школы краевъ на то

Въ виду таихъ многихъ застороженій и нашихъ особенныхъ красныхъ отнозеній нема сомнійнія, что изведеній мною постулатъ изложенный про допускаемость русскіхъ якъ паралельныхъ для поодинокихъ предметовъ въ школахъ сердѣнъ есть полезнѣйшъ выкладеніемъ, изыскомъ да истины. Русинибыть, суть чисто иллюстративны. Переходы до введенія паралельныхъ русскихъ якъ все знайдутся; за тое ручитъ иже анти-руска тенденція галицко-рады школьномъ изложеніи, хотя иже раз-

изъ тѣмъ награды наѣтъ изъ практическаго извѣстія.

Було то на початку року школиного 1867/68, віть разъ коли згаданий законъ красавъ въ 22 червні 1867 вийшовъ въ змѣнѣ. Тогда то директоръ переможеною гімназії удаває на подстанії заявленіе родичамъ 25 русихъ учениковъ съ прошеніемъ до краевъ, ради школы, чтобы изъ той же гімназії въ язикъ Арг. V. бути въ законѣ въ 22 червні 1867 утворено рускій паралельный классъ. И що жъ тогъ вийшло? Но упомянутіи доного часу галицка ради пк. кр. запрещали того директора, чтобы бить въще разъ, обличивши дѣйстивно родичамъ 25 учениковъ издатъ русихъ выкладчы. Директоръ гімназії предложилъ кр. ради школы письменний заявлени дотичныхъ родичъ 25 учениковъ и поклонивъ прошение о введеніе клясъ паралельныхъ въ рускихъ налакомъ выкладчымъ. Галицка ради не красна въще до нынѣ не дала отповѣді на жаданія родичъ и прошение директора, и таігъ не прийшло, разумѣется, до клясъ паралельныхъ въ перемисловой гімназії!

Не буду нынѣка дальше ить подредакции, чтобы выказать, как
ности запускаются, чтобы выказать, как
дуже у насъ, въ вѣхѣной Галичинѣ,
многій органы, которыхъ недостоинъ и изде-
рови школа поѣбреца, надѣждающіе съ
ико арену для политическихъ агитаций въ
хосенъ Полякѣвъ, искъ часто въ вѣхѣной
галицкихъ гимназіяхъ поодинокой учитель-
польской народности оскорблѣютъ языкъ,
обуреніи наше народное чувство, и подле-
языкомъ нашимъ ругаются, а то и тѣ
цили, чтобы руской молодѣжи изнуку въ
русскомъ языцѣ до крикѣхъ пыгодитъ
молодѣжи бѣтъ неи отхилити и тѣмъ же
нотъ рускій языкъ въ школы совсѣмъ
выперти. То зачелобы мене за далеко: я
и могу, колибы который въ панѣйтъ тѣмъ
специальнѣо интересовался, извести множе-
стю фактъвъ, панѣйтъ въ найопѣшеннѣе
часу, который монъ выскажи совсѣмъ
твердить.

Подробные вычислительные таблички фактически оставляю их теперь тыльмъ радище для того, чтобы и еще довольно случайныхъ найду та-
кимъ образомъ и основное обстоятельство

ПЕРЕГЛЯДЬ ПОЛИТИЧНЫЙ

Австрійско-Угорська Монархія.

Рада фермансна. На руки рускы:

слова внесли петиции о выключении польского предмета изъ курса въ высшихъ школахъ слѣдующій громады: Деменціи повѣту Калускаго, Ландинъ повѣту Дамбровскаго, Илеме повѣту Долинскаго и Добрушины повѣту Калускаго.

На 81-омъ засѣданіиъ зъ днѣ 14. (25.)
о. м. придано войсковой комиссіи пра-
тельственныи предложенія о замѣнѣ гла-
вы войскового закона и о краевомъ руж-
ьемъ оттакъ приступлено до разработки
17-ымъ титуломъ бюджету министерства
свѣты: народнѣ школы. Ноо. Козак-
скій представилъ на донесшій боярѣ
ный статья народныхъ школъ въ Галичинѣ
и воинскую приду Русиѣ быть на полѣ
народнаго школьнинства. Бесѣдникъ подасъ
личный переглядъ развою и упадку шко-
лъ народныхъ, выказуе, чѣмъ народнѣ школы
сталися ноприщемъ полонизаціи, чѣмъ сущ-
жати высокой цѣли народной просвѣтѣ-
тельства. Краевъ рада школьнин въ Галичинѣ пос-
тигла себѣ яко задачу не проспѣху але съ
пѣмъ инишѣ цѣль. Наслѣдствомъ тего и
народнѣ школы не отпоеѣзжатъ потреби-
тельности и она не видитъ никакихъ кор-
истей въ тыхъ симолическихъ школъ що раз-
бѣльше зноехочушки до нихъ. Дальне
изъзувъ бесѣдникъ, яко въ Галичинѣ чес-
кіи наставляются изъ учительствъ люде, которые
крѣмъ преданности полонизаційной темѣ
и вѣроисповѣди не мають надлежи-

ци рады школьной не мают квалификации до учителяства. Русской народной практикующих, из генсекретарей ремесел и промыслов погребных винокурен и не польского языка, который ему не знать слишком. Тыль часомъ из дѣлъ рѣбята сонсѣмъ противно а пытѣтъ языка оторвь проснѣты думаютъ, что наука другого языка есть величина користю для народа. Бессѣдникъ выказывая неспособность этого насторожилъного погляду именно изъ привычности до народныхъ школъ. Численными фактами илюстрируя бессѣдника, альчи школьная склонность наименѣе русскимъ грамматикамъ.

всякий до вояска. Коли вгодувалася, то сплати всіла до начальника свого Тадруса Кутельмасова. Тадрус називав громіж бранців єї в поховну роздаючи може своєї сподвижниці. Крім того Тадрус має ще комісію оплатити. Одношо ж застороженої болякою живіть, і то саміх таїх, які сплатилися Тадруса Кутельмасова. Що ж вони тік поїхали рабати? Задаржують 14. марта постуки Тадруса Кутельмасова до Старості. Навіть один токарин Тадрус, котрий дставив бути оть него 40 зл., зложив 20 зл. в Старості а прочими 15 зл. отратив. Староста від сіль хвалив арештованого Тадруса Кутельмасова а жінки мали телеграфувати до генералів Команди во Львові, щоби привезли другу комісію від нового предорданія застороженої. (Ми піхахі, які скількітсь тає справа. Ред.)

Зъ Студінки пишуть наше: Въ Студінці (нов. Кадуцкого) из' огорода на четверть въ ночі з 29 с. ж. ударилі греки въ деревину въ бігахъ перебігли на сігодні волиня, бути вони погорли 3 хати, комори, стайні и коні. Худобу въ гдешо въ надобу змістовано. Въ сусіднього села Бабиня приїхав Вл. н. Розгадовський свою сікаку въ двері, за котру то благородну помбъ цого рівця и прочі громади укладно дикують. Дікти села Вл. н. Сирниківській общині вислалими дзвунами всіхъ матеріалів зъ свого хіка на оббудовані. Стата 3000 зл. Всі землі въ села ревно помагали до ратунку.

Пожары. Въ селі Заболотовичахъ жидачівського повіта з 7 (19 цвітня) знищив пожар 12 господарствъ. Огонь вибухнув въ ночі о 10 год. въ стодолі відьма Заболотовського. Огонь подважив Станислава Соломійського, господаря, що містя за то, що відьма не поручила его компетентній власті ухвалені ему беззворотної запомоги. — Въ селі Полнатичахъ пошту крославського знищив огонь, вибухнувши въ 1 год. въ ночі, якожіро подважив, 7 господарствъ. Шкода виносить до 8,000 зл.

Зъ Станиславова доносять, що прокураторъ отступивъ бѣ зажаленія незажисти изъ відстовімъ процесії ко. Матковського въ земельності кору.

Доля денунціята. Під час розправи краївниківъ соціалістівъ заслужено добровільно до суду студентъ П. року медичної Лесницькї въ заміжніхъ пересухала, кажучи, що бути мас судови важкій открытия изъ справи обжалованого шевця Павловича подати. То же буде отже по написанню акту обвиніння. Судя слідчій отдать прокураторіп протоколъ Лесницькїю юз додатковимъ матеріалъ въ слідства. Лесницькїя станула на головній розирати и зазнала, що заходить до шевця Павловича, якаго съ въ бесті съ собою, вицьтувала его про волину, и до відьма була Павловича, що була соціалістка, що належить до кружка краківськихъ соціалістівъ, що має книжки заказані и т. д. Такъ денунціація обуріла всіхъ, а найбільше вис. обурела студійну медичну, колись денунціята. Они не хотіли буті рідомъ зъ нимъ на викладації въ демонстрації виїхавши зъ салі, коли прійшовъ Лесницькїя, а оттакъ зложила еще 50 зл. для Лесницькїя, на дорогу, щоби лише спустити Краків.

Баронъ Канне, сейнінкъ львівського суду покликаний вістать въ міністерство правосуддя для застування ходіть відъ сейнінка сейційного Лихоцького, референта лічильщика діль въ міністерстві правосуддя.

Іменовані учительські. Рада школи іменувала дільничнимъ учителями школъ станиць: Владислава Соломійського въ Джишевичахъ, Авт. Владислава въ Высокій, Іл. Шаєраць въ Голині, Сим. Грицького въ Филиппівичахъ, Леоніда Горенса въ Стыберіві, Вл. Матиля въ Победі, Іл. Крижанівського въ Конечніцяхъ, Вл. Комарницького въ Прукораві, Владис. Скілевського въ Сусідовичахъ, Ил. Кущака въ Підгіркахъ, Онофр. Бобчуків Коржиничахъ, Вл. Бучного, Криштофівича, Мик. Туркова Деволодуць, Петра Шостака въ Хильмі, Луку Гораніка въ Коледіві, Вл. Лабенда въ Слюсі въ Лонгині Дорожинського въ Орхідеї. Дільничнимъ учителямъ школъ станиць іменовані: Ванди Зиганідовичи у Львові, Матильда Морштадт у Львові и Клеменса Замровського въ Стрітенівичахъ.

Конкурсъ учительській. Тарійська ради школи оголосила конкурсъ на посаду учителя старшого при однокласовій школі въ Верхославиць. Рідина платить 400 зл. Рідина, въ 15 червня с. р. — Рада школи, въ 16 Всіхъ розчину конкурсъ на посаду старш. учит. при школі видаючої въ Великій. Платити 700 зл. Видається комісія до 15. квітня за прогресивні групи II. Рідина до 31. квітня с. р. Рада школи, окружна въ Герадку розчину конкурсъ для 26. цвітня 1880 конкурсу на сільській посаді учительській въ округі городищі: 1) при школахъ станиць відъ платою 300 зл. річно и вільнимъ видаючимъ; 2) изъ по-

шкільний городецьмъ: изъ Барів, Обровиць, Родичахъ, Ставчанахъ, б) изъ пошкільний рудецьмъ: Коропуку, Михаловичахъ, Новоставчанахъ гостиниць. 2. При школахъ філіальніхъ въ річковій платою 200 зл. въ вільнихъ жешевиць; 3) изъ пошкільний городецьмъ, изъ Лозинік і Рокитів б) изъ пошкільний рудецьмъ: въ Більковій Вишні, Підгіркахъ, Підгориць въ Поверхахъ. 3. На посаду молод. учит. або учителів при школі міжаній 4 класової відъ Рудичахъ въ Конаріві въ річковій платою 270 зл. Рідина подавана до 15 червня 1880. р.

Карусель у Вѣдни. Для 17. с. н. відкрито розпочато на цілі добочинній рядъ представлена карусель въ зимовій цісарській усаджальні. Підъ наглядомъ ліноти, привадно-артистична пышнота стройка, привадує таку уроочистість по часті цісарській уроочистості новихъ, хотів на меншій розібрь и по для такої обширної публіки. При електричній освітлені, въ присутності родини цісарської, поєздівъ, вишихъ урядниківъ и многихъ знаменитостей зъ аристократичного суїті розпочато представлені. Може вишихъ подобався іменно кадриль соколівъ, танець съ мечами и кадриль четьирехъ геральдівъ. Тада заприятъ парохъ и четырьма четвіртими вишикалі подиумъ перенесахъ утрату и зручності въ новоджено відьми. Представление закінчилося розійті въ цілому світі, але що дієвъ відьми, где дієвъ?

Наймолодшимъ офіцеромъ въ армії австрійської єсть синъ арх. Кароля Людинка, князь Отто, котрий ілька дінь тому збігав іменованій подпоручикомъ при уланахъ. Князь Отто має 15 літъ.

Князь Юсуповъ, съ котрого дочкою має оженитину князь болгарській Александръ, поїдає обширні добра ажъ въ 15 губерніяхъ; поїдає многі рудокони дороги по обохъ сторонахъ Уралю, нарещій чиодений палати и канцілії. Річного доходу має 2½, мільона рублівъ!

Вѣсти впархіальний:

Изъ сіпархії Нереміської. Вс. О. Плато Губчакъ парохъ въ Чертекахъ дісан. Саноцького получивъ позвоненіе на кінрикальний одежі носити крізь лішанське отильце.

Іменитію ханонічну получивъ Вс. О.: Вол. Львівській въ Лелихові на парохії Водзкого дік. Балигородського.

Презенту получивъ: Вс. О.: Шулькевичъ Александръ въ Ременова на пар. Віброк дік. Лаского.

Душпастирські посади получили: Вс. О.: Симеонъ Лонцькій въ Любичі заміській, Любінській дік. Любачівського; Іосифъ Лінківській въ Свидниківі заміській, кап. Прислуз дік. Вижницького.

Въ пропозицію принятій на пар. Садець Белзкого дік. Белзкого Вс. О.: Іоаннъ Козакевичъ, Владиславъ Бірецькій, Іоаннъ Львівській; дальше Леві Стоцькій, Зено Кривичъ, Михаїлъ Ольшанській, Александръ Сапоцькій, Атанасій Тустановський, Вікентій Охрімівський, Іосипъ Рейнаровичъ, Петро Гісоловичъ, Володимиръ Подолинський, Іоаннъ Лукашевичъ.

Унаочися Вс. О. Антоній Машакъ зам., кап. Токарів дік. Саноцького дія 19. Марта с. р. — Вічна ему пам'ять!

НАУКА, ШИТКА И ЛІТЕРАТУРА.

— Дениць, письма літературно-наукового ч. 6, квітень: Чось голубіко (поезія) Г., Переступникъ за для загубленої чести (поезія), Зъ Сонетою (Одна пісня и Шумте фаль) Г., Замітки про взаємні руско-українські та народні літератури, О вульгарізмахъ, Новинки, Перешика редакції.

— Наша землянка дік. Іванъ Пулуй, доцентъ на львівському Університеті предложивъ львівській Академії Наукъ свою працю: *Beitrag zur Erklärung des Zöllner'schen Radiometers*.

— Въ Парижі вийшла нова повість Саходь-Массоха *Le Cabinet Noir de Lemberg*.

— *Zvod zakonov slovanskych*. Підъ заголовкомъ вийшла въ Празі книга дуже цінна для навчання скільського права, написана докт. Германогильдомъ Іренекомъ. Книга розділена на пять отдельностей. Перший отдельності въ собі старі закони руські и латинські, другій сербські, третій хорватські, четвертий чеські, п'ятий польські. Його призупо до зборника скільськихъ законівъ єдиного автора видати Словаръ юридичнихъ термінівъ, уложеній на основі всіхъ до тепер доступнихъ нормъ.

— *"Нове Время"* почало бути 16 (28) квітня цінність рівна зеленої зірці въ 1 зл. Старинні земські собори написані Н. П. Костомаровимъ.

— Слово юльє юзівського богослужіння за ученій душі Р. В. дік. Володимира Ганнібовича, Аделіната красного въ Бучаці на дія 2. Марця 1880 въ Успенській Церкві въ Львові голошено ієр. Димитрію Тимофієвичу душнасторемъ Закладу

марта. Львівъ, 1880. Зъ друкарівъ ток. ім. Шенчелік отъ 8.

— Директоръ бібліотеки Оссолінськихъ въ Львові дік. В. Кентянівський видає *Katalog rękopisów biblioteki zakladu nadrodnego imienia Ossolińskich*. Зесув I. 1880. Ст. 320.

ВСЯЧИНА.

— **Кnotы скляні** до лампъ вироблюють тонери за границею. Уживають до того села, такъ званого праденого. Knotы таки мають бути безвічні, дають світло чистіше и яскінше, якъ звичайні knotы, не видають неприятного запаху и дуже правильно переводять нафту або олію.

— **Що діється въ шпильками?** — читає однія англійські дневники. Само однією Бірмінгемъ виробляє на день 37 илюбіль шпильокъ въ другій міста англійські 13 мільйонівъ, разомъ 60 мільйонівъ на день. Розходитися по цілому світі, але що дієвъ відьми, где дієвъ?

— **Зелений друкъ книжокъ** порутає одинъ англійські дневники, якъ добре ділаючий на очі. Въ Філадельфії виходить вже дневникъ, печатаний темно-зелено.

— **Почтові марки.** Всіхъ родівъ почтовихъ марокъ на світі 20,000. Цифра то поважна, майже сказочна. Парижська біржа продала недавно одинъ такій збіръ марокъ поштовихъ за 20,000 франківъ.

ПОСЛѢДНІЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 30 цвітня. На послідній за сідній день польського прибула депутація клубу чеського зложенія въ деп. діктора Ригера, кіл. Лобковича и Шрома. Дік.

Курсъ львівський въ дія 29. л. цвітня 1880.

платить жаловать

авторъ, відъ золотою

р. кр. р. кр.

259 50 252 50

168 50 171 50

296 50 300 —

2. **Листы заст.** за 100 р.

Общ. кредит. галицьк. по 5% аж.

по 4% аж.

по 5% аж. період.

Банку галицьк. 6% аж.

Листы док. гал. руст. банку по 6%.

3. **Листы довіжий** за 100 р.

Общ. роль. кредит. Завод. для Гал.

и Буков. 6%, зосіб въ 15 літъ

безъ таємн. жаловать

97 15 98 15

90 40 91 40

97 15 98 15

101 85 102 85

101 — 103 50

4. **Обліги за 100 р.**

Індеміація галицьк. 5% м. к.

Обліги комуналкій Гал. банку

р. 6%.

Пожежн. кр. т. р. 1873 по 6%

20 — 100 —

5. **Лосы** мѣста Кракова

Станіславова

25 — 27 50

6. **Монеты.**

Дукатъ галицькій